MACCA

Ander werk van Arie Storm

Hémans duik (roman, 1994)

Hemellicht (roman, 1997)

De ongeborene (roman, 2001)

Afgunst (roman, 2003)

Gevoel (roman, 2004)

De X-Files van de literatuur (essays, 2005)

De bruid en de kogel (roman, 2007)

Het onontkoombaar eigene van de Nederlandse literatuur (essays, 2009)

Luisteren hoe huizen ademen (roman, 2013)

Het schrijven van een roman (cursusboek, 2014)

Maans stilte (roman, 2015)

Het laatste testament van Frans Kellendonk (roman, 2015)

Een diadeem van dauw (roman, 2017)

Circus Reve (toneel, 2018)

Het horrortheater van de Nederlandse literatuur (polemisch essay, 2019)

List en leed (roman, 2019)

Schoonheidsdrift (roman, 2021)

De Dostojevski van de polder (toneel, 2021)

De harp (roman, 2022)

Satirië (roman, 2024)

Blauwe lucht (toneel, 2024)

MACCA

ARIE STORM

Roman

2026 Prometheus Amsterdam

De auteur ontving voor het schrijven van dit boek een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands letterenfonds
dutch foundation for literature

© 2026 Arie Storm
Omslagontwerp en -illustratie Bart Heideman
Zetwerk Mat-Zet bv
www.uitgeverijprometheus.nl
ISBN 978 90 446 6129 3

Die eerste nacht dat we door Londen reden!
't Bestond dus echt! Oxford Street, Regent Street,
Marble Arch, Bayswater Road, Kensington Gardens:
't leek allemaal één lang vertrouwd gebied.

C. Buddingh', 'Die eerste nacht'

Hoofdstuk 1

1

Ik was van streek. Het had niet veel te betekenen, maar er was sprake van onrust. Terwijl ik me in ons mooie appartement in Amsterdam-Zuid de beginselen van het gitaarspelen probeerde eigen te maken – het was een hobby die ik plotseling had opgepakt en waar ik allengs steeds meer energie in was gaan steken maar waar ik nog niet echt progressie in leek te boeken –, kon ik niet met zekerheid zeggen dat mijn wenkbrauwen gefronst waren, maar ik kon ook niet zeggen dat dit absoluut niet het geval was. De bron van zorg was niet de gebrekkige kwaliteit van mijn muzikale spel, daar viel nu eenmaal nog niet veel van te verwachten: ik was immers op een relatief hoge leeftijd – al was ik weliswaar nog geen dertig – begonnen met het onder de knie krijgen van het bespelen van dit snaarinstrument, een kindsterretje in de rockwereld zou ik niet meer worden. Ik had me trouwens liever uitgeleefd op de banjo, omdat ik die veel beter bij me vond passen

– ik zag het al helemaal voor me, hoe ik met een brede grijns en met mijn schouders opgetrokken en met een lepe blik de blikkerige klanken voortbracht –, maar daar was Fiona, mijn vriendin, zoals de lezers van mijn eerdere romans (het zijn er inmiddels al twee) weten, mordicus tegen geweest. Ze had, doortastend als ze is, een gitaar voor me gekocht en dus was ik daarmee aan de slag gegaan. Maar dat lag, zoals gezegd, allemaal niet ten grondslag aan mijn zorgen, al is het misschien te zwaar aangezet om echt over zorgen te spreken. Misschien is het beter om te zeggen dat ik me in een bedachtzame of peinzende stemming bevond terwijl ik de snaren beroerde.

Wel moest ik constateren dat ik me op onbeholpen wijze op een nieuwe kunstvorm had gestort. Na de ook voor mij verrassende wending in mijn tot dan toe betrekkelijk zorgeloze leven, een wending die erin had bestaan dat ik me op het schrijven van literaire fictie had toegelegd, was een en ander in een stroomversnelling geraakt, en met dat een en ander bedoel ik mijn reilen en zeilen in de wereld, of 'de werkelijkheid om me heen', zoals ik soms ook dacht over de wereld die zich buiten de veilige beschutting van ons appartement bevond. Er was iets vreemds met dat schrijven van mij aan de hand geweest, en ik slaagde er niet helemaal in om de vinger te leggen op wat dat vreemde dan was. Het was natuurlijk sowieso vreemd dat ik was gaan schrijven, want die ambitie had ik, en dit in tegenstelling tot geloof ik een miljoen andere Nederlan-

ders, nooit gehad. Ik probeerde te bedenken hoe het ook weer was gegaan. Op een dag was ik gaan zitten, had een schrift geopend en was op ouderwetse wijze met een pen in de hand aan het werk gegaan, maar het was nooit mijn bedoeling geweest een hele roman te schrijven, laat staan dat ik wilde dat die werd uitgegeven. Maar Fiona werkte nu eenmaal, en nog steeds, bij een uitgeverij. Zonder dat ze mijn roman in wording, als ik het dus zo mag noemen, had gelezen, had ze er hier en daar over verteld, en voordat ik het wist had ik een contract getekend en was mijn debuut uitgegeven.

Tot zover, zou je kunnen zeggen, was er niets aan de hand en was er geen enkele reden om me in die peinzende stemming te bevinden waarin ik me bevond. Mijn memoires (want dat waren het in feite), die ik als roman had gepresenteerd, *Blauwe lucht* getiteld, waren ook een redelijk succes te noemen. In elk geval was de 'roman' niet onopgemerkt gebleven en was hij zelfs bewerkt tot toneelstuk, onder dezelfde titel, en was hij bovendien gevolgd door een tweede roman. Je zou kunnen zeggen dat ik mijn draai in de literaire wereld had gevonden. Toch was er blijkbaar iets wat me dwarszat. En ik wist ook wel wat dat was, maar ik probeerde er niet aan te denken, terwijl ik het tegelijkertijd ook niet uit mijn gedachten wist te bannen. Misschien dat ik me juist daarom op het gitaarspel had gestort; het bespelen van een instrument verzette mijn gedachten, iets wat, wist ik inmiddels uit ervaring, schrijven óók kon bewerkstelligen, maar met het resultaat daarvan

begon, als je de woorden eenmaal publiceerde, de buitenwereld zich ermee te bemoeien, zodat het snel met je rust gedaan was.

Zoals ook nu het geval was met mijn muziek, want ik was net begonnen aan een nieuwe aanslag op mijn gitaar in een poging de klassieker 'Give Peace a Chance' van John Lennon ten gehore te brengen toen er werd aangebeld. Fiona zou dat niet zijn, want die verwachtte ik niet op dit uur van de dag, en bovendien maakte ze altijd gebruik van haar huissleutel. Ze sloop ons appartement binnen als ze terugkwam van haar werk, of van waar ze ook was geweest, alsof ze me ergens op wilde betrappen.

Het zou wel een pakketbezorger zijn, zei ik tegen mezelf, want Fiona had sinds de coronatijd de gewoonte ontwikkeld een eindeloze stroom pakketten naar ons huis te laten komen, zo was ook het muziekinstrument dat ik op dit moment in mijn handen hield hier gearriveerd.

Zonder verder na te denken liep ik met de gitaar naar de deur. Zonder na te denken? Eigenlijk blijft het maar malen in je hoofd als je schrijver bent, want nu probeerde ik weer te bedenken in welke film of tv-serie de verteller of wie het ook was de hele tijd met een gitaar, of was het een ander snaarinstrument, in zijn handen rondliep terwijl hij zo'n beetje zingend zijn verhaal deed – of floot hij alleen maar? Ik kon er niet op komen, al klonk er prompt wel een irritant deuntje in mijn hoofd. Ik deed onze deur open, drukte op een

knopje en beneden ging ook een deur open. Amsterdamse huizen hangen van de handige snufjes aan elkaar.

'Ah, buurman,' zei ik. Hij was het die de trap op kwam stommelen. 'Goedemorgen.'

Iedereen die mij, Tom van Santen, kent, weet dat hij (of ik dus in dit geval, want ik bén Tom van Santen, maar laat ik deze zin maar in de hij-vorm voortzetten) de buitenwereld, hoeveel innerlijke angst hij er ook voor heeft, immer opgewekt tegemoet treedt. Stel je mijn (nu maar weer in de ik-vorm) verbazing voor toen zijn (en nu heb ik het dus over de buurman) enige antwoord aanvankelijk uit gegrom bestond, en wel een heel onaangenaam gegrom. 'Ze zouden je moeten opnemen,' zei hij vrijwel meteen daarna. 'In een gesticht, bedoel ik.'

'Sorry,' zei ik verbaasd, en ik maakte met mijn gitaar een uitnodigend gebaar ten teken dat hij het appartement van Fiona en mij gerust kon betreden. Het maakt altijd een enorm verschil als je je een verdieping hoger of lager bevindt; ik verbaas mij er vaak over hoe die paar meter hoger of lager je uitzicht volledig verandert als je uit het raam kijkt. En misschien vond hij het wel leuk om dat nu even te doen. Als je iets vanuit een ander perspectief bekijkt, kan dat relativerend werken, is mijn ervaring, want dat ik hem in een iets relativerender stemming moest zien te krijgen was me wel duidelijk.

De onderbuurman liep naar binnen, maar hij ging niet zitten en hij ging ook niet uit het raam kijken. Hij

keek misprijzend om zich heen en zei toen: 'Je bent een gevaar voor de openbare orde. Je maakt al wekenlang het leven van je buren tot een hel met een afschuwelijk muziekinstrument. Ik zie dat je het nu in je handen hebt. Hoe durf je daarop te spelen in een keurige buurt als de onze? Een hels lawaai!'

'Een hels lawaai?'

'Een hels lawaai, ja.'

'O?'

Dit viel me toch wat rauw op het dak. Ik bekeek mijn buurman eens goed, iets wat ik tot dusver eigenlijk nooit had gedaan, en het viel me op hoe vals hij er eigenlijk uitzag. Zijn hoofd stak de hele tijd iets naar voren en hij keek gemeen uit zijn ogen. Hij leek op een reptiel; elk moment kon hij zijn lange tong uitsteken om een vlieg uit de lucht te plukken.

'O?' bauwde hij me na.

Ik bleef rustig en zei: 'Buurman, laat me je vertellen dat de mens die geen muziek in zijn hart draagt en die zich niet door zoete klanken laat beroeren, tot verraad, boosheid en roof in staat is. Vertrouw zo'n man niet!'

'Zoete klanken?' zei mijn buurman. 'Zoete klanken?'

'Volgens mij,' vervolgde ik, 'schoot me zojuist per ongeluk een citaat van Shakespeare te binnen.' Ik had een jaar Engels gestudeerd, en heel soms kwam er iets uit die tijd bij me naar boven borrelen. '*De koopman van Venetië*,' zei ik trots, want ik wist ook nog uit welk stuk het kwam. En ik herhaalde: 'Verraad, boosheid en roof.'

'Ben je je ervan bewust,' vroeg mijn buurman, 'dat

de bewoner van de verdieping onder je, en dat ben ik toevallig, door een moeilijke periode gaat in verband met persoonlijke omstandigheden die ik niet met je zal delen en waar je weliswaar niets aan kunt doen maar waarvan de verwerking ervan niet wordt bevorderd door die zogenaamd zoete klanken van jou die bij mij rechtstreeks door het plafond heen komen?'

'Bespaar me je persoonlijke omstandigheden,' zei ik, want ik begreep meteen dat ik er tijdens het schrijven van dit deel van mijn memoires – ik zag in de gebeurtenissen zoals die zich deze ochtend aan het ontvouwen waren al een nieuwe publicatie van Tom van Santen gloren – niets aan zou hebben; er werd in de Nederlandse literatuur al meer dan genoeg geschreven over de trieste omstandigheden van buurmannen; het was zelfs een van de redenen waarom de Nederlandse literatuur niet altijd even leuk om te lezen was.

Maar mijn buurman was ondanks zijn belofte het er niet over te hebben niet te stuiten. 'Ik bevind me in een uiterst gevoelige en zenuwachtige toestand.'

'Vertel me maar niks over je persoonlijke sores, buurman,' zei ik nogmaals. 'Er is niets wat ik eraan kan doen of veranderen.'

'Niets veranderen? Ik wil dat je onmiddellijk stopt met het maken van die enorme herrie!'

Ik schudde mijn hoofd.

'Waarom schud je je hoofd?'

Mijn buurman – en ik probeerde uit alle macht op zijn naam te komen; die wilde me maar niet te binnen

schieten, terwijl het vriendelijk noemen van zijn voornaam misschien zou kunnen leiden tot een de-escalatie van de situatie – stak op zijn beurt zijn hoofd nog wat verder naar voren, leek het wel.

'Het spijt me dat je blijkbaar niet het meest geëigende publiek bent voor mijn gitaarspel, maar ik moet voorrang verlenen aan mijn kunst,' legde ik hem uit.

'Je kunst?'

'Mijn gitaarspel.'

'En dat is het laatste wat je erover wilt zeggen?'

'Ja.'

'Goed. Ik begrijp het. Maar ik laat het er niet bij zitten. Je zult nog van me horen.'

'En jij van mij,' zei ik, en ik zwaaide met mijn gitaar.

Ik ging mijn buurman voor naar de deur, deed die open, drukte op het knopje waardoor de deur beneden openging, en ik keek hem na terwijl hij woedend de trap afdaalde en in zijn appartement op de eerste verdieping verdween.

Ik vroeg me af waar ik ook weer in gedachten gebleven was voordat de buurman zich had gemeld met zijn ongevraagde opmerkingen over mijn gitaarspel. Ik vond trouwens dat ik me flink had geweerd. Er is een tijd geweest dat ik niet zo goed van me af had durven bijten als ik nu had gedaan. Misschien had het te maken met mijn schrijverschap en de richting die dat schrijven aan mijn leven had gegeven, een leven dat daarvoor nogal stuurloos was verlopen. Dat schrijven van mij

had dus niet alleen negatieve effecten gehad. Ik was er standvastiger en moediger door geworden.

Maar, terwijl ik zo nostalgisch aan het terugblikken was: ik kwam toch ook alweer snel in de bedachtzame of peinzende stemming van vóór het bezoekje van de buurman. Dat stuurloze had ook zijn voordelen gehad, overwoog ik. Ik had altijd maar wat gedaan, had slaafs naar anderen geluisterd en min of meer uitgevoerd wat ze van me hadden gevraagd. Goed, mijn hart had er niet in gelegen. Was dat erg geweest? Maar er had me nooit iets dwarsgezeten, zoals dat nu wél het geval was. Wat het precies was, daar kon ik, zoals al opgemerkt, de vinger niet op leggen. Het was een soort gezeur in mijn hoofd. En helemaal gezeur was het ook niet, want bijna meende ik te weten wat me in zo'n peinzende stemming had gebracht.

Hoe dan ook, ik besloot dat ik er verstandig aan deed mijn zinnen te verzetten door me weer op mijn gitaarspel te storten. Ik begon wederom met het instuderen van Lennons klassieker, waar ik dankzij de buurman nog niet echt aan was toegekomen, en waarvan de tekst, besefte ik, inmiddels nóg meer aan betekenis had gewonnen. Luidkeels zong ik, begeleid door mezelf op de gitaar, de tot vrede oproepende woorden. En nogmaals. En nog een keer.

En toen werd er opnieuw aangebeld. Ik had het amper gehoord, maar toen ik even ademhaalde om die rare namenlijst die in het nummer zit ten gehore te brengen, om als het ware een aanloop te nemen voor

John and Yoko, Timmy Leary, Rosemary, Tommy Smothers, Bobby Dylan, Tommy Cooper, Derek Taylor, Norman Mailer, Allen Ginsberg, Hare Krishna en Hare en Hare Krishna, toen hoorde ik de bel, en aan de manier waarop die werd ingedrukt, begreep ik dat de beller al een tijdje bezig was met aanbellen. Dat wil zeggen: er werd aanhoudend op de bel gedrukt en met grote kracht. Dat was ongetwijfeld de buurman weer.

Ik kon het aanbellen negeren, en gedurende enkele momenten deed ik dat ook. Ik zat op een stoel, met mijn gitaar op mijn schoot, en ik blikte uit ons raam, en ik keek omhoog naar de lucht, de blauwe lucht, en ik dacht aan de roman die ik had geschreven met die titel, en aan het toneelstuk dat op grond van mijn roman was gemaakt, en waarin iemand mij had gespeeld, en ik dacht aan waar dit alles me had gebracht, namelijk in deze kamer met die gitaar op mijn schoot terwijl iemand onophoudelijk stond aan te bellen. Ik stond op, zette de gitaar voorzichtig neer, liep weer naar de deur, opende die, drukte op het knopje, probeerde me stevig op mijn benen te posteren, want ik verwachtte de buurman nu boos naar boven te zullen zien stormen, maar in plaats daarvan gebeurde er niets.

Had een onzichtbaar iemand aangebeld? Had het bellen alleen maar in mijn hoofd geklonken?

Voorzichtig liep ik naar beneden; de trap maakt een hoek waardoor je niet goed kunt zien wie er eventueel voor de deur staat.

Maar er stond niemand voor de deur.